

J E L E N K Ö R.

63. szám

Pest, szerda. Augustus 8dikán.

1832.

Foglalat: Magyarország (kinevezés. Eperjesi hírek 's nyelvünk állapota az ottani lyceumban. Museumi ajándékok. A budapesti új intézetű társaságkocsik 's t.) Anglia (Thiersch levele a' görög ügyről. Courier a' frankfurti végzésről. Irlandi népgyűlések 's vérengzés. Madridi hírek Portugáliáról. Cholera). Franciaország (Messenger 's a' titkos politia. Temps 's a' n. szövetségi határozatok. Fenyítő ítéletek 's egyéb más). Németalföld (a' 67 protocollum). Németország (a' Freisinnige 's W. am R. megszünte). Olaszország (bolognai, modenai 's anconai tudósítások). Törökbirodalom (konstantinápoli, alexandriai és zemlini értesítések). Elegyhírek. Legújabb. Pénzfolyamat. Gsbonaár.

MAGYARORSZÁG.

Apostoli Fejedelmünk f. e. július 8ki legfentebb határozata szerint Tersztyánszky Imre pécsi kanonok és septemvir urat Pharosról nevezett czimzeti püspökké méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Eperjesről jul. 30: Minap hivaték meg az itteni kerületbeli collegium theologiai székebe Munyay Lajos Antal eddigi olasz jeles lelkipásztor, kiből tudománya, lelkesedése és szorgalmamég jelesb tanítót ígér és várat. Megürült pedig e' tanítószék dr. Mayer Andrásnak ezelőtt esztendővel nyugalomba lépte 's f. e. febr. 18kán élte 78, tanítói hivatala 48, 's rectoratusa 28ik évében történt halála által. Ezen szinte félszázad lefolytában, 's még tudós aggüregségében is fáradhatatlan férjfiú, 2296 tanítványt bocsáta iskolájából ki a' haza és vallás szolgálatjába. Még külvárosi száműzetésében is tanított. A' jénai egyetemen theol. kar őt, — bár griphyswaldi tanítványt — 1830ban a' sz. theol. doctorának nevezé. Ugyan is ő alapítója az eperjesi papi 's tanítói elaggult özvegyek (cherogeronticum) intézetének. — „Földi műved példás-volta nyugossza porod“!

Nem vádolhatni ezentúl az evang. protestansokat magyaratlanodás miatt. Mert — nem kérkedvén a' sopronyi fél- a' pozsonyi negyedszázados, 's a' selmeczbányai zsengebb magyarnyelvbéli társaságok gyümölcsivel, — csak azt akarjuk tudatni nyelvünk ügyét vezető polgártársainkkal, hogy ez már a' Kárpátok örök havai alatt is jó régen gyökeresedik. Ugyanis collegiumunknál 6 év óta folyvást rendkívüli tanítók oktadják az ifjúságot a' nyelv szabásira, írásmódjára 's literatúrájára. Mi több, tavaly a' legfőbb iskolában Ma-

gyarország statisticája, ez idén históriája tanított magyar nyelven, a' legalsóbban pedig a' mult félv alatt a' földleírás. Örvendetes, hogy a' felsőbb leányiskolára is elhatott e buzgalom, mellynek — az eddigi, másodnap hivataltól elkülönzött tanítója — Schmidt András, a' nyelv szabályakon kívül mást is ada ki már magyarul. Ujabb tanusítás arra, hogy nemzetisedésünk mive a' tanítók kezében legjobb helyütt vagyon; 's muljék bele bár egy emberkor, de legyenek az atyák a' nyák Magyarok, leend é akkor egyéb a' maradék?

A' nemzeti museum legújabb közleménye szerint, annak természeti osztályába Mayerffy Xav. Ferencz ur több becses ritkaságot ajándékoza, nevezetesen: egy rendkívül nagy 's hizott magyar bikát; két ezüstszinű fáczánt, ezeken tul több elkövült 's a' pesti homokokban talált apró csigadarabot; Wurmház homlokzata mintáját gipszből (készité Huber József képfaragó) egy kitömött fehér ürgét; egy ketős-borjulábat, fapipát, 's több pénzdarabot; egy harmadfél század előtt Augsburgban készült mesterséges álló-órát, melly hangászati darabokat játszik, a' nap pedig aranyozott érczből rajta rendesen kél 's áldozik.

A' budapesti ujabb szorgalom-intézkedések közt figyelmeztető említésre méltók, a' ns városi tanács engedelmével divatba hozott, 's most egészen új formára készült társasági kocsik (tán pajtás, czimborás v. mindenesnek hihatnók a' francia omnibus szerint), a' pestiek Kratochwill Jánosé, ki haszonbérben birván a' város erdőcskéjét, az itteni nép legkedvesb séta- 's mulatóhelyét, azokat olly czélból állította fel, hogy a' közönség takarékos áru oda szállíttatására szolgáljanak; mi végett kocsijai július elsőjétől kezdve minden nap 's minden órán a' kalmár-egyesületi káveház e-

lött, mint felülési helyen pontosan megjelennek, 's habár egy vendég találkozzék is, mennek 's térnek rendesen, 's így könnyítik, kellemesítik a' különben talán sokra nézve költséges kirándulást; de mint látszik czélt is ér, mert kocsijai kényelmesek, 's a' viteldíj (6 pengő kr. egy személytől menet 's térőben viszont annyi) jutalmas. — A' badai bérkocsiszék is hasonló szekerek divatosítására nyervén tanácsi engedelmet, e' társaságkocsik elkészültökig is czélirányos alkalmazatú stájer kocsikat Tabánban a' szarvasnál, várban a' bécsikapunál, vízi-városban a' polgári kórháznál állíta már ki, mellyek aug. 5től mindennap reggeli 6 órától kezdve folyvást egész nap rendesen Lászlóvszky majorjához 's Leopold mezejére ki és visszarándulnak, Tabánból 10, a' bécsi kaputól 's kórháztól 6' ezüst xrt hártározván meg kimenet és szintannyit visszajöveti árul.

Morlin Imre, sz. kir. Pest városa belső Tanácsának egyik nagyjelességű tagja, néhai rendes főjegyzője 's országgyűlési követe 48 évü életpályájában elhunyt.

A N G L I A.

A' görög nemzeti ujság következő levelet közöl máj. 30ikáról: A' görögországi kormánybiztosság fenséges előlülőjéhez. Uram! most kapok épen hazámból levelet aprilis 7—12dikéről. Akkor már készültek tétettek Ó királyi Magassága (Otto hg) 's a' gyámatya (Vormund) elindulásokra. Az ifju herczeg el vala bájolva neki a' szövetkezett hatalmaktól kínált görög thron által; de valamint édes atyja a' király Ó Felsége, ugy ő (a' hg) is meg akará előbb annak hírét várni, hogy jelenlétét a' görög nemzet őszintén ohajtja és kéri. Eddig már meg kelle a' hghez ezen hírek, t. i. a' senatus és kormánybiztosság több rendü kérelmei 's bizonyítványinak érkezni; ezek nem mulattak el semmit, mi a' hg Görögországba érkezett könnyítné és siettethetné; 's reménylem, hogy ő rövid időn még nagyobb bizonyágat fogja látni a' Hellenek gondolkodásának. Azalatt a' herczeg uj honnyelvet tanulja. Az ő görög nyelvben meglehetősen jártas, az ujban pedig Filippo ur, Miaulis admirál fiainak tanítójuk, oktatta őt.

Minden vasárnap görög ifjakat hí ebédre magához; a' görög ügyön tul egyébbel nem foglaltoskodik. Mondották Münchenben, hogy a' király gróf Armansperget nevezé gyámatyjául 's hogy Maurer urat, az akademia 's fő appellatioitörvényszék tagját is leküldendi majd a' törvényszékek 's általában a' törvénykezés organisatioja végett. De ezen kinevezések csak a' király megtérte után Nápolyból (már megtért, mint tudjuk) fognak kihirdettetni. Minthogy a' görögöldi újabb történetekről, jelesül a' kormánybiztosság felállításáról már ezelőtt hat héttel indultak el innen tudósítások, reménylem hogy azok eddig Ó Felségéhez megérkeztek 's ugyan ő kétségkívül a' szükséges rendelkezéseket is megtevé. Görögország békes állapotja biztosítására ennél fogva Olaszországból rövid időn bizonyost várhatunk. Vagyok tisztelettel — Thiersch Irenes. Nauplia május 12—24dikén 1832.

Az angol ujságok folyvást heveskednek a' német szövetségi végzések ellen. Különös e' dologban az, hogy míg a' francia ujságok keserűn panaszkodnak az angol-hannoverai király ellen, e' pontot az angol ujságok épen nem érdeklík. Egyedül a' Courriert kell innen kivenni, ki így ír: Szabad legyen igen nagy sajnálatunkat fejezni ki azon, hogy a' frankfurti egyezést aláírtak között ama' souverainnek képviselője is találtatik, ki egyszer mind a' britt koronát viseli. Csudálatos valóban, mikép IV. Vilmos, szabadságot ad népének Angliában 's magas példáját állítja fel a' liberalismusnak és türelemnek: míglen ugyanezen király ministerei, pedig az ő nevében oda törekszenek Hannoverában, hogy a' gondolat szabad kifejezést hátráltassák. — Ebben anomalia van, mellyet mi nem értünk. — Leopold király egybekelése, mond a' Courier, aug. 7ikére van megállapítva 's e' határidő változni nem fog, akármikép állandanak is ekkor a' belga ügy feletti alkudozások. Az esketés Compiègneben történik, a' lehető legkevésb pompával 's költséggel. A' Belgák királya aug. 3ikán utazik Compiègnebe.

Mondják, a' ministerium (t. i. Greyé) a' királyt arra igyekezett birni, hogy mint hannoverai király a' német szövetségi végzések

végbehajtása ellen munkálódják, 's mind eddig a' sürgetésnek sikere nem volt; de a' londoni sajtó energiája mellett reménylhetni, hogy a' király valamit azt tenni fog. Hirlelék azt is, hogy ha a' hollandi király a' 67 protocolumot (l. Németalföld) el nem fogadja, francia és angol hadihajók fogják együtt a' hollandi öblöket zárva tartani (blockiren).

Irlandban folyóvást tartatnak népgyülekezetek. Így legközelebb a' menthi grófságban 50,000 ember vala együtt, 's a' katonaság csak akkor érkezett meg, midőn a' nép már szerteoszlott. Costello 's Walst, két előkelő catholicus, Dublinban elfogattak, de kezeség mellett szabadon eresztetének ismét. Tipperaryban szinte számos, tekintetben álló, személyt fogtak el, 's közöttök lord Galmoy-t. A' ministeri tizedváltás-rendszer ellen igen heves iratot bocsáta O'Connell az irländi nemzeti egyesülethez. A' július 22iki ünnep ugyan csak Irlandban nem folyt le minden vérontás nélkül. Barclay György orangista, Newry melletti lakos, volt az áldozat. A' processioról tért épen haza Irwin barátjával, midőn Hugh O'Neill nevű catholicussal találkoznak. Ez szóharcot kezd Irwinnel, kit Barclay véd 's amannak veszekedő természetét ismervén elvonni ügyekszik; de O'Neill, noha csendesülni látszott, egyszerre tört von elő 's azt Barclay mellébe dőfi, ki azonnal meg is hal. A' gyilkos megszökik, de Irwin utána eredvén, őt több összecsoportozott segedelmivel elfogja 's tömlöczbe kíséri. — A' Newryi újság még egy más gyilkolást is említ.

Portugáliából újabb hírek Londonba nem érkeztek. A' Courrier eziránt jul. 21ikén ezt mondja: A' tudósítások elmaradta Portugáliából itt nagy aggodalmat szül. A' constitutionalisoknak van ugyan három gőzhajójok, mellyekkel parancsolhatnak; de mig don Pedro 's ministerei nyomosb érdekű dolgokról nem adnak tudósítványt, balgatagság volna csupán azon jelentéssel küldeni hozzánk gőzhajót, hogy sergeik Coimbra felé vevék utjokat. Egyébiránt három nap óta éjszakai szél fú, a' mi tehát minden délről érkező hajót feltartóztat. — A' főbb kereskedőházak, mond továbbad a' Courrier, a' küldolgok ministeré-

hez járultak azon kérelemmel, hogy a' lissaboni gőzhajó addig Oportónál állana veszteg, mig Lissabon 's Oporto közt a' közösülés meg lesz szakasztva. Lord Palmerston ebben megegyezett 's az eziránti közleményt Lloydsnál kifüggeszteté.

A' londoni hírlapok még jul. 23ikán sem közölnek valami újabbat Portugáliáról. Parisba Madridon keresztül érkeztek lissaboni tudósítások július 15ikeig, mellyek a' következőket foglalják magokban: Mihelyt don Miguel, bátyjának partra-szállítáról hirt von, összehivata ministereit velök a' teendő szükséges rendszabásokról tanakodni. Végzett tanácskozás után ordonnance-tisztek küldettek szét, hogy a' generalokat, kik a' véd sereg (armée de défense, így nevezi Miguel a' maga táborát) négy osztályát vezérik, Cachiasba, mint főszállásra híják meg. Ugyan itt haditanács tartatott, mellynek következtésében a' Tajo bal partján fekvő osztály vezére parancsot vett, hogy néhány katonát az ottani sáncolatoknál őrizetül hagyván, az Almeidaiban, Setubalban 's a' szomszéd vidéken elosztott fegyveres erőt tüstént gyűjtse össze, 's induljon Lissabon fele, az innen éjszakra vonuló hadi osztályokat kipótlani. A' Tajo jobb partján fekvő három osztály közül, mellyek parthosszanta Leiriaig nyultak el, kettő Coimbra felé indított meg, az első tüstént kiindult, a' másik más nap követte. Don Miguel maga is utánok szándékozott. — Lissabonban azt vélik, hogy az elhatározó ütközet Mondegonál fog megcsni.

Lord Durham jul. 17dikén Pétervárába érkezett.

A' cholera egész Angliában (Nagybritanniában) terjed. Londonban kivált az eddig megkímélt főbb rendűek áldozatai. Hatása a' parlamentben is mutatkozik, noha még eddig csak egy példa van, hogy annak valamely tagját ragadta volna meg, és el. Az ülés-teremet minden óranegyedben chlorvizzel locsolják, de a' padok még is üresek; az egy Hume van mindig az oppositio felén jelen. Liverpoolban különös erővel pusztit a' veszély; szelidebb Scotiában, legvadabb Irlandban. Dublinban jul. 18ikán 174 meglepett közül 58 hala el.

FRANCZIAORSZÁG.

Közönséges és titkos politiánk' ügyességének, mond a' Messenger, némelly példáit kívánjuk közleni: Berry hgné keresztül kossizza Franciaországot gróf Bourmont-al (az algieri 's waterlooi hőssel); hat hétig tévedez Vendéekben 's hihetőleg még most is ott van; Bourmont ur a' nyugati részokról Spanyolországba, onnan vissza 's innen ismét Anjou 's Bretagneon keresztül Jerseybe jött és ment; fija áltutazá a' nyugati kerületeket 's Parisba jöven, innen Provenceba ment, hogy majd Sardiniában 's talán Cataloniában is barátival egyesüljön. Diet bizványival 's planumival ide 's tovaszédelg az országban, a' nélkül hogy az órházakban kifüggesztett személyleírását számba venne; Menars, Blacas hg, general Clouet, Escars urak 's több más kisebb nagyobb hatású carlista, jó, megy, ide 's tova utját 's tanakodásit folytatván a' nélkül hogy a' politia felügyelőji 's poroszlóji őket meggátolják. Ez az, a' mit politiánk tesz, ez a' haszna. — De ki győzne egyszersmind a' Carlistákra ügyelni 's a' selyembogárként rejtező republicanusokat üldözni?

A' párisi ujságok folyvást bírálgtják a' német szövetségi végzéseket. Az oppositio levelei azokat úgy tekintik mint Europa jelen állapotjának elválasztó pontját; különösen a' National olly meggyőződéssel van, hogy Belgium állapotja is e' kérdéstől függ 's a' cabinetek' politikája általában olly szint veend magára, millyent e' végzetek kifejlődése fog láttatni. A' Temps mérsékletet ajánl Németország iróinak 's ifjainak, mert ugymond az ország rendeinnek kell és lehet egyedül sikeres lépéseket tenni a' dologban. A' Constitutionel bizik, hogy ezen utóbbiak (a' német rendek) elhatározottan munkálandanak azon végzetek alkalmaztatásik ellen. Végre a' Journal des Débats menti magát a' többinek vádja ellen, mintha t. i. ő javálná az érdeklött végzéseket, 's azt mondja, hogy ő Frankfurttól szintolly tova van mint Hambachtól; kétségkívül 's mint illik a' Tuillériákhoz legközelebb.

Azon behatást, mellyet Németországban a' szövetségi nyilatkozás okozott, így szól a' a' Temps, mind eddig csak tökéletlenül is-

mérjük. De nem is lehet egy, szinte negyven uralkodószék által eldarabolt, népnél olly hirtelen egyetértést várni, mint a' milly nálunk három nap alatt csinált revolutiot. A' Németek elég lassuk 's az egyetértés nálok valamennyire meg van nehezítve; ott a' gondolatnak is meg van harminczada. Az akarat elszántsága nálok későn jó, de ha egyszer megérett, visszavonhatlan, 's a' veszély megvetése és győzödelem biztos reménye mélyen gyökeret vett sziveikbe. Ha egyszer a' pillanat, a' cselekvés pillanata elérkezett, ez az egész nép úgy hat, úgy munkál, mint a' gondolat, melly folyton foly mindig előre, soha nem vissza, 's mellyet többé álgútkkal sem dönthetni le. Emlékezzünk csak Lutherre 's azon 30 esztendő háborura vissza, melly a' nemzet állását egészen megváltoztatá, Svécziát az europai hatalmasságok közé emelé 's Poroszország nagyságát teremté. Mi soká hódolt Németország a' francia hadak diadalminak! husz esztendőig evők mi e' nép kenyerét, ittunk borából, földjén táboroztunk. Ide adta nekünk katonáit, hogy a' mieinkkel együtt az orosz jégtájakon vesszenek; de mihelyt sorainkat Lipsiánál elhagyá, elvitte magával Napoleon szerencse-csillagát is. Akkor, ama' hős lelkü keresztadban felgyújtá ellenünk férjfiat és ifjait, asszonyait 's költőit, papjait és hercegeit, történeti emlékeit szintugy, mint arsenalainak érzeit. — Ha kérdik tőlünk, mi történik Németországban a' képviseleti rendszerrel és sajtószabadsággal? felelünk: mi a' hit- v. vallásszabadsággal történt; kezdetben ez el vala nyomva, ma már uralkodik. — Meg kell vallani, a' szövetség jól megtevé rendszabásit; a' porosz kard hosszu, Ausztriának katonája sok, a' nagy statusok igen sokat kívánnak 's a' kis fejedelmek erre önkényleg hajlanak, és még is Németország, de saját utain, elő fog haladni. A' kérdést soká fogják vitatni, valamennyi (törvény) doctora van az országnak, (pedig hány van!) a' protocollumot mind megnézi, széttagolja, a' szövetségi oklevéllel 's a' bécsi végactával pontosan egybeveti, hogy innen aztán az illető constitutionalis levonatokat (deductio) megtehesse; elő fogják venni a' logikát, ter-

mészeti törvényt, népek jusát, 's a' publicis-
ták valamennyi irományit, mert a' német u-
gyan mélyen 's alaposan akarám meggyőző-
dni, minekelőtte föllép és cselekszik. Attól
függ minden, a' józanok fognak e vagy a'
balgatagok legelől fellépni. Az olly ujságok,
mint a' Wächter am Rhein (volt) a' jó ü-
gyet csupán veszélyeztethetik, elidegenit-
vén tőle minden becsületes embert. A' ren-
dek (országgyűlési követek) teszik a' né-
met népség támaszpontját, ezeknek kell sa-
ját lételőket védeni. Azonban fővel menni a'
fálnak, itt is annyi volna mint azt, a' főt t.
i. beszakasztani; eljőnének a' Burkusok 's
kivetnék a' követeket az ablakon, mint Au-
gerau az ötszázat. (Brumaire 18dikán). De ha
a' statusok okosan bannak a' dologgal, ugy a'
fejdelmek kedvelni, pártolni fogják népeik
függetlenségét. Azért tehát semmi fenyege-
tés, semmi piszok! hanem alázatos nyilatko-
zások 's az ország kívánatinak a' thron lábai-
hoz vitele azon kérelemmel, hogy a' consti-
tutoria tett fejdelmi esküvés által biztosított
jusoknak tekintet és tisztelet szereztessék;
meg kell ismerni a' sajtó zabolátlansága ellen
hozandó törvények szükségét, de azon erős
akarat mellett, hogy a' sajtószabadság ott,
hol eddig felállott, tovább is tartassék fen (már
késő!), ott pedig hol a' sajtó még bilincseze-
van, legalább szelidebb censura eszközöltes-
sék. (comme chez nous). Ha aztán a' statu-
sokhoz magokat a' városi tanácsok 's főbb tör-
vényeszek is, amazok kérelmek, ezek füg-
getlen ítéletek által csatolandják, 's ha a' né-
met heves ifjuság arra határozza magát, hogy
mint 1813ban a' férjfiakat kövesse, ne elől
járjon 's fusson: akkor a' törvény ügye kétsé-
gen tul győzni fog. Nem kell azt hinni, hogy
a' szabadság időhalasztva elmarad; ellenségei
erőszakoskodása neki még mindig használt.
A' szövetséggyűlés protocolluma kétségkívül
nagy szerencse Német és Franciaországokra néz-
ve, mert a' nemzeti előítéleteket szét tépi 's
a' sympathiákat megerősíti. Ezentul nem sza-
kaszt el minket egymástól nyelv, sem hegy,
sem folyam. Lehet, hogy szomorú napokat
kell érnünk, kell kiállnunk, de a' jövőndő
— miénk! 's a' t.

A' párisi törvénytészék Mayeux urat a'
Xueyam (fordított neve az előbbi Mayeux
czimü folyóiratnak) kiadóját, mivel a' népet
a' király 's királyi ház megvetésére 's gyűlö-
letére ingerlé, öt esztendei fogságra 's 5000
franc birságra (illy esetben a' legnagyobb bü-
tetés) ítélte.

A' Prouvaires utczai összeesküttek ügyé-
ben a' következő törvénytészék 's ítélethirdet-
vény (bulletin) tétetett közzé: Estve hét
órákor jelent meg a' jury (esküttszék) a' ta-
nakodási teremben, 145 kérdés tétetett elibe,
reggeli 4 $\frac{1}{2}$ órákor jelenté harangszó, hogy a'
tanakodásnak vége. Az ülés most számos né-
ző jelenlétiben nyitattott meg ujjolag. A' birák
26tot a' bevádoltak közül büntelennek ismer-
vén, ezek elbocsáttatnak. Továbbá kinyilat-
koztatja a' bíróság hogy 1831 és 1832ben több
személy eskütt össze olly czéllal, hogy a' kör-
mányt lerontsák, vagy változtassák, vagy a'
polgárokat a' királyi hatalom ellen felfegyve-
rezzék, vagy polgárháborút gerjesszenek, e-
gyik polgárrészt a' másik ellen fegyverre buz-
dítván. Kinyilatkoztatja a' jury, hogy a' ne-
vezett összeesküvést egy vagy több tett is kö-
veté, melly a' végrehajtás eszközlése végett
történt vagy csak kezdetett meg. Azon kér-
dés: valljon a' merészlet (attentatum) végre-
hajtott e? 's az, valljon ajándék 's igére-
tek által történtek e felbujtatások? végre, a'
merészlet kezdőinek adatott e fegyver, lő-
szer 's más eszköz? elmellőztettek. Pon-
cellet a' szándék-kivitel megkezdésén kívül,
Houol sergent szántszándékos meggyilkolá-
sában is, noha szelidítő körülmények között,
bűnösnek ítéltetett. Ó 's Marliat, Dutertre,
Dutillet Patriarche, és Fitzanne — deporta-
tiora ítéltettek, tizenegy más, 5 esztendei
rabságra 's haláliglani politia-ügyelet alá, töb-
ben két 's egy esztendei rabságra 's ugyan an-
nyi ideig politiai felügyeletre a' rabság után.
Végre mindnyájan a' költségek viselésében e-
gyetemleg (in solidum) marasztaltattak. —
(A' költség mintegy 150,000 frankra megy,
mit csaknem egyedül Charbonnier de la Guer-
revie ur fog fizetni, minthogy a' bevádlot-
tak között csaknem egyedül neki van tetemesb
vagyon.) Az ülés 9 órákor rekesztetett bé.

A' Quotidienne — így szól a' Gazette — még folyvást hisz egy kiütendő külső háborút, azt állítván, hogy mivel Franciaország a' fejdelmeknek morális zálogot vagy biztosítványt nem adhat, ezek tőle materialis kezességet fognak kívánni. Ha ez így volna, akkor Franciaország ezt mondaná: Jertek és vegyetek — ha birtok! 's ekkor mindenki egyesülne a' balgátág 's igazságtalan megtámadás ellen. Franciaország sorsa nem nyugszik az európai fejdelmek kezeikben, sőt inkább Europa sorsa függ a' Francziákétól. —

Toulonból írják: Marengo (hajó) felkészülten áll, hogy dona Mariát Lissabonba vihesse, mihelyt dom Pedronak a' fővárosba mente hirül esik. Ugyancsak dona Mariának a' nemoursi herczeggel leendő összekelését ujjolag rebesgetik.

NÉMETALFÖLD.

Párisi hírlapok szerint következő a' conferentia 67dik protocollumának, melly az öt udvar hatalmazotti által jul. 13ikán iratott alá, tartalma: „Megvizsgálván a' hatalmazottak hollandi király Ó Felsege ujjabb ajánlatit, örömmel látták, hogy ezek azon engedvények által, mellyeket a' földbirtoki (territorial) kérdések iránt foglalnak magokban, némi közeledést 's egyezésre hajlást bizonyítanak. 'S jóllehet azon ajánlatokat (propositiones) az öt udvar hatalmazotti el nem fogadhatóknak (unzulässig) véleik, még is tekintetbe vevén hollandi király Ó Felsege nyilvános szándékát, melly szerint az európai béke fentartásaért áldozatokra kész, 's tekintetbe vevén hatalmazottinak a' conferentia előtt több pontra nézve tett helyes észrevételeit, jónak találják, a' 65 protocollum mellé E betű alatt függesztett javaslati szerződésben némi módosításokat tenni (mellyek közt legfőbb az, hogy az egyezés 6 hét alatt a' protocollum kelése napjától irassék alá 's erősíttessék meg): a' Belgium és Hollandia közötti tractatust pedig következőleg állapíttatni meg: Legelől áll a' nov. 15iki 24 cikkely, mellyekhez 4 világosító cikkely járul eképen: 1. Az urokat váltandó kölcsönös birtok, u. m. városok, faluk, 's más helyek ált a d a t a s a e' szerződés megerősítései

kicséréltök után 14 nappal köz szokás szerint lesz teendő. 2. Mind a' két status (Hollandia és Belgium) biztosakat nevezend ki, kik Aachenbe gyűlvén, alkudozzanak, 's a' két ország viszonyos illetményeihez (Zukommenheit) képest bekés egyesülésre lépjenek a' jelen szerződés 9—12 cikkjei teljesítettésök iránt, melly cikkelyek teljesítése azon alkudozás végzeteig föl van függesztve. Minden módosítás és változtatás, mellyre az érintett biztosak a' 9—12 cikkelyre nézve kölcsönösen állandanak, Ausztria, Franciaország, Nagybritannia, Prussia 's Oroszország előtt szintolly erejű 's foganatu leszen, mintha az e' jelen oklevélben foglaloznék. Értődik azonban, hogy mind a' két fél meghatározottan elváltatnak tekinti azon elvet (principiumot), mellynél fogvást a' bécsi general-oklevél (acta) 108—117 (ez utóbbit is odaértve) cikkelyeinek határozati a' folyókon 's hajózható vizeken leendő szabad hajózás iránt, mind azon folyók és folyamokra is terjednek, mellyek a' hollandi 's a' belga birtokot elválasztják vagy átmetszik. E' hajózást a' Mainzban 1831 martz. 31ikén a' Rajna vizére nézve kötött egyezésnek (conventio) utmutatásai szerint kell szabályozni. 3. Ha a' hollandi és belga biztosak, kik Utrechtben ülendenek össze, megegyezhetnek azon módokban, mellyek szerint a' Belgium részére eső 's megmaradó 8,400,000 for. évi esvény vagy járadék (Renten) summa, méltányos kamatozás mellett mind a' két országnak tetszőleg tőkévé tétethetik: úgy az e' körül kötendő egyezések az öt udvar előtt szintazon erővel bírandanak, mintha e' jelen szerződés alkotó részei volnának. — 4) Azon esetre, ha talán kétségek támadnának a' nov. 15iki 24 cikkely végrehajtása vagy értelme fölött, Hollandia és Belgium az 1832 januar. 4iki conferentiának emlékiratában adott világításokra utasíttatnak.“ —

A' Courrier Belge írja jul. 22ikén: Tegnapelőtt a' külső ügyek hivatalánál ministeri tanakodás volt, melly hosszasan tartott. A' londoni conferentiának utolsó protocolluma (1. feljebb) mellyben a' Hollandiának tett ujjabb ajánlatok foglaltatnak, volt a' tanakodási tárgy.

E' protocollumot general Goblet egyéb hivatalos leveleivel együtt a' general segéde Beau-lieu ur hozá Brüsselbe. Mint látszik, a' ministerek mind ezen oklevelek, mind a' tanakodás foglalátját nagy gonddal titkolják.

NÉMETORSZÁG.

A' „Freisinnige“ jul. 24ikén közli az ellene kimondott ítéletet (I. Jelenkor 61) 's utána e' következő nyilatkozást adja: A' szabadelmü méltán dicsekhetik azzal, hogy a' német haza minden józan, értelmes és igazságszerető fíjának becsülését eleitől fogva megnyeré, 's mind e' mai napiglan birta is. Igazság- és szabadságért lángoló némelly lelkek őt ugyan igen is mérsékletnek, lágynak, tekintetekre figyelőnek mondák, de egyszersmind hazafiai törekvésének tisztaságát 's törvényességét annál inkább megismerék. Csak a' mannheimi ujság 's az ahoz hangra és foglalatra hasonló levelek támadhattak becsmérőleg 's gyanuba keverőleg ellene. Most a' szövetséggyűlésnek jul. 19ikén költ határozata a' Szabadelmüt elnyomatásra kárhóztatja 's ha e' végzést a' badeni kormány teljesítendi, ugy a' kimondott halálos ítélet végre is hajtatik. . . . Mivel pedig (igy szól végre) ama' végzetekben a' badeni kormány fel van szólítva a' Szabadelmü valóságos szerkeztetőinek kinyomozására: hogy kormányunkat illy alacsony (unrühlich, dicstelen) fáradságtól felmentsük, ezenel nyiltan és szabadon valljuk ki, hogy a' minden számnak aláirt, felelő szerkeztetón kívül, (I. N. Giavina) ezen ujságnak főszerkeztetőji legujabban G i e h n e Ferencz, a' részvényesek által ő mellé kinevezett szerkeztető biztosság tagjai pedig abécze rendben következők voltak: D u t t l i n g e r, F r o m h e r z, M a r t i n, P e r l e b, R o t t e c k, R u e f, W e l c k e r (jeles polgári hivatalaik, tudományos munkáik 's hazafiságokról isméretes nevek). Jul. 26ikától kezdve se a' Freisinnige se a' Wächter am Rhein nem jelent meg.

Egy berlini levél szerint: Lengyelországból mind egyre szárnyalnak a' keserű hírek. A' lakosok lelki fájdalomhoz inség és éhség járul, hagymáz (typhus) és ideg-láz (Nerven-fieber) százakat döntenek sirba. A' peseni tartományban szinte nagy a' drágaság és szer-

felett ingerli a' lakosokat az, hogy a' zendülésben résztvettekkel nem csak szerfelett keményül bánnak, hanem az ide (Posenbe) bujdosott szerencsétlen Lengyelek is erőszakkal hurczoltatnak el.

OLASZORSZÁG.

Bolognai újabb tudósítások szerint az anconai liberalisok helyzete igen szomeru. Cubières general hiv szövetségese lön Romának, a' liberalisokat kifegyverezgeti, a' legkisebb vétség gyanujába esteket befogatja, az idegenből jötteknek határidőt szab, melly alatt bátorítvány mellett, mellyre a' multakért feledés ígértetik, — szülőföldjökre visszatérjenek. Természetszerint ezen ígéret 's bátorítványhoz kevés a' bizalom, 's a' nép mind inkább veszi reményét, hogy a' kormánytól ígért javításokat valaha megkapja. — Modenából írják, hogy ottan Giuseppe Ricci becsületbeli őrnök (gardist) 's eddig mind születése mind érdemei miatt egyiránt tisztelt férjfiu katonatörvényszék által halálra ítéltetett, mivel az uralkodó herczeg élete ellen összeesküdött. —

Ancona jul. 14ikén: Ma reggel Cubières general a' romagnai vagyontalan menekvőknek városunkban tudtokra adatá, hogy vagy hagyják el a' várost 's térjenek szülőföldjükre vissza, vagy csatolják magokat az algierba menendő franczia sergekhez; a' haza-kivánczóknak a' szükséges segedelmezés megadatik. E' rendszabás keserű panaszokat szült a' franczia kormány ellen. Mindedig csak 14en ajánlakoztak Algierba, a' többi pedig mintegy 150 fő, még nem határozá el, mit tegyen. Jul. 18ikán: Eltelvén tegnap a' menekvőknek szabott hatarnap, de senki a' vett utasítást nem teljesítvén, ma parancs ment, hogy a' várost délutáni 3 órára hagyják el. Valóban sokan el is mentek hajón. Némellyek Konstantinápolnak 's Egyiptusnak vevék utjokat; mások pedig ugy látszik, elszánák magokat Algierba, de többé fel nem vétettek; 14gyen Ravennába tértek. Hírellek, hogy e' rendszabás egy, gróf St. Aulaire 's Bernetti cardinál között történt egyezésnél fogva hozatott.

TÖRÖK BIRODALOM.

Genuából július 7ikéről érkezett levelek szerint Konstantinápolban a' pestis jun. 10ikén kiütött 's nagyon pusztít. Az európai követségek 's általában a' keresztyének egészségi korlátokat, veszteg-intézetet 's füstölést rendeltek. — Alexandria levelek azt tartják: hogy Mehemed Ali már egész Syriának ura, jelenleg tábora Damaszkot 's Aleppót fenyegeti, 's legkevesebbé sem kételkedni hadakozása szerencsés kimenetelén, mivel a' basa se physikai se moralis erejétől nem fél a' szultánnak. Szultáni átoktól pedig épen nem tart Mehemed Ali, mivel ő a' mekkai Scherif által még hamarébb kiátkoztatá a' szultánt, mint Mohammed-tagadót 's vallása gázolóját. Serege 30,000 embernyi, csapatokra felosztva, és Syria nevezetes városiban szét helyezve; a' Libanon lakosi, független fejlődemeik alatt, jobbadán keresztyének, részire nyilatkoztaták magokat, szükség idején 25—30,000 vitézzel segedelmül. A' török tábor mindedig csak 15,000nyi, Hammában tartózkodva, Mehemet basa vezérlése alatt, 's nehezen is fog ütközni, míg Konstantinápolból várt újabb seregei meg nem érkeznek.

Semlini levelek szerint, mihelyt a' szultán Acre elstét meghallotta, parancsot adott a' török hajósseregnek ezen vár (Acre) előtt megjelenni, 's miglen azt a' török seregek szárazról ostromolnák, részéről is a' hely visszavételét segíni. Ebből az tet zenék ki, hogy a' porta Mehemed Ali tengeri erejét nem igen becsüli magáénál többre, minthogy az aegyptusi egész hajóhad, ha még Acre alatt nincs, oda gyül. —

ELEGY HIREK.

James-Landben a' Gallipagos szigetek egyikében új gyarmatot szándékozik Columbia statusa telepíteni, azt egy társaságnak adván ált, melly ott a' csetfogást 's gyöngyszedést akar-

ja virágzásba hozni, hogy a' szomszéd szigetbeliekkel kereskedésbe jöhessen; már is számos elégületlen 's a' mostani politikai körülményekben compromittált nemzetség ajánlkozott oda költözni. A' társaság e' szigetet Flores generálról Floridának akarja hivatni.

Az orosz flotta a' John Bull szerint 54 lineahajóbul, 35 fregatt, 10 bombahajó, 22 kutter, 25 gyújtó, 50 gálya, 45 kisebb, 's 500 álgyhajóbul áll; 's ha ide számláljuk még 500 evező-hajóit is, ugy hajóinak száma általában 1139re, a' rajtok levő álgyüké pedig 9617re terjed.

Némelly olasz levelek után Károly braunschweigi herczeg jelen állapotja nem legörvendetesebb, mivel mindenét, mije csak volt, kész vagyonban vagy hitelben, a' berryi herczegné expeditiojára fordította; füstté válván pedig ez, már most se pénz, se posztó.

A' wilnai egyetem (universitas) eltöröltetett, 's a' tanítókat azon engedelemmel hogy másholi hivatalokért esedezhetnek, elbocsátották. — Az egyetem (200,000 kötetű) gazdag könyvtára Oroszországba vándorol. —

Az aforti iskola (Paris) csak novemb. 15őjén fog megnyitvatni.

Le guj a b b: Madridi jul. 18iki hírek szerint D. Pedro a' politikai vétkeket börtönkibocsátatván Oportóban, ezek több zavar 's rakoncátlanokozás közt a' hóhért megölik, úgy hogy mind ezek 's más keletkező bajok eltávoztatása végett újra be kelle őket fogatni.

Ibrahim 20 ezer rendes katonájival Damaszk városát megrohanta 's bevette M. Ali számára.

Pénzfolyamat:

Bécs (Augustus 4dikén) közép ár:	
Státus 5 pC. kötelezőlev.	87 $\frac{1}{4}$ p. p.
— 4 pC.	76 $\frac{3}{4}$ —
— 1820diki nyeres. kölcsön	179 $\frac{2}{4}$ —
— 1821diki	123 $\frac{1}{2}$ —
Bécs vár. 2 $\frac{1}{2}$ pC. banko kötel.	47 $\frac{1}{4}$ —
Az udv. kam. 2 $\frac{1}{2}$ perCnt kötel.	— —
Bank-actiák v. részvények darabja	1134 $\frac{1}{4}$ —

A' gabonának pesti piaczi ára Augustus 7dikén 1832.

poz. m. vtó. gar.	legjobb	középszerű	csékélyebb	Pozs. m. vtó. gar.	legjobb	középszerű	csékélyebb
Fisztabúza	146 $\frac{2}{4}$	140	123 $\frac{1}{4}$	Zab	34 $\frac{1}{4}$	30 $\frac{2}{4}$	30
Kétszeres	93 $\frac{1}{4}$	86 $\frac{2}{4}$	80	Köles	—	—	—
Rozs	58 $\frac{2}{4}$	56 $\frac{2}{4}$	53 $\frac{1}{4}$	Köles-kása	—	—	—
Árpa	46 $\frac{2}{4}$	45 $\frac{1}{4}$	43 $\frac{1}{4}$	Kukoricza	56	53 $\frac{1}{4}$	—

Szerkezteti Helmezy. — Nyomatja Landerer.